

- // Информатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2007. – № 4. – С. 62-69.
2. Гордієнко Т. П. Применение информационных технологий в научно-исследовательской работе студентов / Т. П. Гордієнко, О. Ю. Смирнова, Н. Ю. Смирнова // Научно-практический журнал Південного наукового Центру НАПН “Педагогіка”. – № 8. – 2011. – С. 41-43.
 3. Могилев А. В. Информатика / А. В. Могилев, Н. И. Пак, Е. К. Хённер. – М. : Academia, 2004. – 342 с.
 4. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / под ред. Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров. – М. : Издательский центр “Академия”, 2003. – 272 с.
 5. Элиенс А. Принципы объектно-ориентированной разработки программ / А. Элиенс А. – 2-е издание. – М. : Вильямс, 2002. – 496 с.

Аннотация

В статье рассмотрены основные аспекты информатизации современного образования, сделана классификация компьютерных программ.

Ключевые слова: образование, информационные и телекоммуникационные технологии, компьютерные программы.

Annotation

In the articles considered basic aspects of informatization of modern education, classification of the computer programs is done.

Keywords: education, information and telecommunication technologies, computer programs.

УДК 37.013.43

Гризоглазова А.
Слов'янський державний педагогічний університет

РОЗВИТОК ЕМПАТІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

Стаття присвячена проблемі формування і розвитку емпатійної культури молодших школярів засобами декоративно-ужиткового мистецтва. Звертається увага на умови ефективного морально-естетичного виховання і, як наслідок формування емпатійної культури особистості засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Ключові слова: виховання, декоративно-ужиткове мистецтво, емпатійна культура,

Існує низка визначень терміну культура і всі вони валідні для певних цілей. За підрахунками соціологів, в різних сферах наукової діяльності сформовано більше ніж 250 визначень культури. Найбільш стисле і водночас найбільш широке визначення запропонував американський культуролог і антрополог М. Херсковіц, який стверджував, що “культура— це частина людського оточення, що створена самими людьми” (Hersokovits M. J., 1966). При такому розумінні культури підкреслюється її багатоаспектність, абсолютна неможливість перелічити всі її складові.

Культуру не можна побачити, почути. Те, що ми дійсно можемо спостерігати— це відмінності в поведінці людей, що мають прояв в діяльності, традиціях. В. Лісовий зазначає, що ми бачимо прояви культури, але ніколи – її саму. Ми можемо розуміти, що підґрунтям різної поведінки є культурні відмінності. В такому розумінні культура—

відсторонене поняття, теоретична сутність, яка допомагає нам усвідомити чому ми вчиняємо саме так і пояснити відмінності в поведінці представників різних культур.

В. Андрущенко, В. Борисов, Є. Зеленов розкривають можливі варіанти стосунків с середовищем. Що визначаються культурною парадигмою:

- прагнення використовувати можливості середовища;
- прагнення до гармонії з середовищем;
- прагнення захиститися від впливу середовища.

Таким чином, людина може бути як творцем культури (культурного середовища), так і її представником і носієм. Культура має відбиток творця, часу, національних особливостей, державного устрою.

Ще антична естетика намагалася дати відповідь на запитання: "Як же діє на людину дивовижний світ мистецтва?" У загально філософському плані проблема естетичного, як її розумів Г. Сковорода, була підпорядкована головним принципам його етико-гуманістичної концепції, зокрема й особливо теорії "сродності". Прекрасним на думку поета і філософа, є те, що цілком узгоджується з природними нахилами людини, її високими моральними якостями, те, що корисне. І навпаки, потворне-це протиприродне, вороже "сродності", антиморальне, непотрібне [1, с. 59]. При розгляді мистецтва крізь призму "сродної" праці, Г. С. Сковорода справедливо приходить до висновку, що людині, яка створює справжні мистецькі твори, найбільше задоволення дає сам процес творчої праці, а не результат її, хоч би яким цінним він не був.

Призначенням мистецтва український філософ вважає сприяння морально-інтелектуальному вдосконаленню людини, самопізнання, найбільш повному виявленню її природних схильностей. Будь-який виріб декоративно-ужиткового мистецтва поєднує в собі дві "натури" – "видиму", у вигляді того, що безпосередньо сприймається органами чуттів, і "невидиму", яка прихована за зовнішністю фарб, звуків, ліній, смислів тощо [1].

Вплив декоративно-ужиткового мистецтва на розвиток духовності особистості зумовлюється тим, що вироби опосередковано передають складні процеси внутрішнього життя індивіда, розкривають комплекс свідомих і несвідомих реакцій. Глибинний сенс декоративно-ужиткового мистецтва вимагає від людини напружених переживань, роздумів, що пов'язані з об'єктивною реальністю існування виробу і особистим життєвим та морально-естетичним досвідом. Під впливом виробів декоративно-ужиткового мистецтва безпосередні почуття переходять у естетичні, етичні уявлення людини, в яких емпатійна культура набуває свого реального вираження як ціннісний акт спілкування з прекрасним, що спрямований на самопізнання, аналіз власних переживань та емпатійної діяльності у ставленні до себе та навколишнього світу.

Формування і розвиток емпатійної культури засобами декоративно-ужиткового мистецтва відбувається тоді. Коли тотожність внутрішнього і зовнішнього, логічного смислу виробу та аналогічного буття самосвідомості особистості смислової предметності мистецтва і непередбаченого почуття входить в духовний світ особистості. Як інтегративна властивість особистості, емпатійна культура має системно-сформовану структуру, яка визначається через тісну взаємодію і взаємообумовленість трьох її компонентів: емоційно-перцептивного, когнітивного та поведінково-діяльнісного, в основі яких лежить особистісний смисл [2].

Усвідомлення естетичного змісту художнього образу буде більш глибоким, якщо в його сприйманні будуть брати участь всі сфери свідомості особистості, діяльність яких скерована на збагачення художніх і моральних знань, досвідом емоційного переживання і їх систематизації за допомогою узагальнюючої діяльності розуму. Повноцінність сприйняття морального змісту виробу декоративно-ужиткового мистецтва поряд із розвитком чуттєво-емоційної сфери свідомості людини, накопичення необхідних

художньо-естетичних і моральних знань, вимагає розвинених навичок аналітико-синтетичної діяльності. Це передбачає уміння виділяти головне, порівнювати інформацію яка сприймається із власним емоційно-моральним досвідом. Можливості сприйняття твору обумовлені механізмом дії органів чуттів людини, її сенсорними здібностями. Для того щоб у людини виник зоровий чи тактильний образ предмету необхідно, щоб між людиною і цим предметом склалось діяльне відношення. Засвоєння світу у формі людської чуттєвої діяльності здійснюється за законами пізнавально-перетворювальної діяльності. Як цілеспрямований процес пізнання дійсності за допомогою декоративно-ужиткового мистецтва, художнє сприйняття характеризує способи сприйняття та перетворення інформації про навколишній світ у формі чуттєвого відбиття і залежить від минулого досвіду, Знань, різноманітності почуттів та переживань людини. Що становить когнітивно-перцептивний компонент емпатійної культури.

Неопосередковані естетичні переживання, що породжені результатом власної трудової діяльності, знаходяться у залежності від попередніх осмислених актів сприйняття, пов'язаних з усвідомленням внутрішньої природи декоративно-ужиткового мистецтва, життєвих зв'язків з досвідом людини. Забезпечення усвідомленого відношення до світу завжди відбувається на основі накопичення та систематизації інформації і завжди забарвлено переживаннями. Ефективність практичної діяльності людини залежить від єдності допитливості та активності в осмисленні життєвого досвіду, що є результатом розвитку сприйнятливості.

Однією з умов ефективного морально-естетичного виховання і, як наслідок формування емпатійної культури особистості засобами декоративно-ужиткового мистецтва є педагогічно доцільна організація діяльності учнів, яка б сприяла поглибленню емоційно-перцептивного досвіду школярів, активізувала емоційну сферу свідомості;

– друга педагогічна умова передбачає активізацію когнітивного компоненту емпатійної культури учня у процесі організації занять з декоративно-ужиткового мистецтва, що відображає осмислене досягнення змісту трудової діяльності і включення його до особистісного емоційно-морального відношення до полікультурного суспільства;

– третя умова – це стимулювання процесів саморегулювання, пов'язаних із екстеріоризацією особистих трудових якостей.

Теорія поетапного навчання П. Гальперіна дозволяє визначити основні етапи формування емпатійної культури учнів на заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва:

1 етап – активізація почуттів та проживань школярів при сприйнятті виробів декоративно-ужиткового мистецтва і формування умінь осмислення в процесі комунікацій;

2 етап – це етап стимулювання аналітико-синтетичної діяльності школярів на основі розвитку уяви, фантазії, формування вмінь виділяти головне, порівнювати, узагальнювати як засобу емоційно-інтелектуального засвоєння морально-естетичного змісту твору.

3 етап – формування особистісних морально-естетичних якостей школяра у процесі активізації діяльності самопізнання.

Таким чином, аналіз наукової літератури з питання дозволив зробити наступні висновки:

1. Головним механізмом формування емпатійної культури школярів є співпереживання, яке через емоційно-чуттєву та когнітивну діяльність у декоративно-ужитковому мистецтві, формує емпатію як інтегративну якість особистості.

2. Головною умовою ефективного формування емпатійної культури школярів в процесі опанування технологіями декоративно-ужиткового мистецтва є доцільно спрямована творча діяльність учителя, який має можливість здійснювати вплив на

емоційну активність школяр, скеровувати його діяльність на чуттєве осягнення творів декоративно-ужиткового мистецтва.

3. Емпатійна культура особистості активно формується шляхом утвердження в суспільстві пріоритету культурних цінностей, формування гуманістичного мислення.

Формування морально-естетичного досвіду особистості засобами декоративно-ужиткового мистецтва, сприяє формуванню емпатійної культури, що забезпечує активізацію ефективності системи навчання і виховання.

Використана література:

1. Головаха І. П. Філософ-гуманіст Г. С. Сковорода / І. П. Головаха, І. П. Стогін. – К.: Політвидав України, 1972. – 75 с.
2. Медова Г. М. Теоретичні основи формування емпатійної культури особистості засобами музичного мистецтва // Наукові записки: [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України. нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл. Л. Л. Макаренко. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Випуск LXXXI (91). – 300 с. – (Серія педагогічні та історичні науки). – С. 123-129.

Анотація

Стаття посвячена проблеме формирования и развития эмпатийной культуры младших школьников средствами декоративно-прикладного искусства. Обращается внимание на условия эффективного нравственно-эстетического воспитания и, как следствие формирование эмпатийной культуры личности средствами декоративно-прикладного искусства.

Ключевые слова: воспитание, декоративно-прикладное искусство, эмпатийная культура.

Annotation

Article posvyachena problem of formation and development of culture empathy pupils means arts and crafts. Attention is drawn to the conditions of effective moral and aesthetic education, and as a consequence of the formation of cultural identity empathy means of arts and crafts.

Key words: education, arts and crafts, empathy culture.

УДК 37.013.2.372

Гуляєва Л. В.

Запорізький національний технічний університет

ІСТОРИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ОСВІТНІХ МОДЕЛЕЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ЄДНОСТІ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ФІЗИКИ (період до 1917 року)

Актуальність матеріалу, який викладено у статті обумовлений необхідністю практичного спрямування шкільної фізичної освіти, як засобу поглиблення теоретичних знань учнів в умовах побудови профільної школи. Аналіз науково-методичної, історичної літератури, виділення певних етапів, фізичних освітніх моделей XVII – початку XX ст. дає можливість більш глибокого розуміння даного періоду формування методичної думки на розвиток шкільної фізичної освіти на етапі індустріального та інформаційного розвитку цивілізації.

Ключові слова: модель фізичної освіти, практичне спрямування фізики, теоретичні знання.